

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **P. H., a. s.**, S., Bratislava, zast. JUDr. J. Č., advokátom, D., 811 09 Bratislava, proti žalovanému: **T., X., E., T., O., K.**, zast. JUDr. E., PhD., advokátom, B., 811 04 Bratislava, **o určenie neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 uzatvorenej medzi účastníkmi o prevode obchodného podielu v spoločnosti G., s. r. o.**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Cbs 193/2004-298 zo dňa 27. novembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Cbs/193/2004-298 zo dňa 27. novembra 2008 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave odvolaním napadnutým rozsudkom určil, že zmluva o prevode obchodného podielu uzatvorená dňa 10.10. 2002 medzi účastníkmi o prevode obchodného podielu spoločnosti G., s. r. o., (E. s. r. o.) zo žalobcu na žalovaného je neplatná.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca žalobou došlou dňa 02. 12. 2004 uplatnil právo na určenie neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu v spoločnosti G., s. r. o., uzatvorenej účastníkmi konania dňa 10. 10. 2002.

Z dôvodov žaloby vyplýva, že žalobca bol vedený v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I ako väčšinový spoločník v spoločnosti G., s. r. o., za obdobie

od 04. 07. 2002 do 07. 12. 2003. Spoločnosť G., s. r. o., mala proti R. Q., a. s., ktorá neskôr zmenila obchodné meno na P. G. Inc., a. s., pohľadávku v sume cca 141 mil. Sk priznanú právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 2 Zm 43/99. Spoločnosti R. Q., a. s. (P. G. Inc., a. s.) nebola ochotná splatiť pohľadávku G., s. r. o. Na majetok tejto spoločnosti bol vyhlásený konkurz. V roku 2004 sa žalobca dozvedel, že nie je spoločníkom konkurzného veriteľa G., s. r. o., pretože údajne zmluvou o prevode obchodného Podielu zo dňa

10. 10. 2002 previedol celý svoj obchodný podiel v spoločnosti G., s. r. o., na žalovaného. Za žalobcu mal zmluvu podpísať predseda predstavenstva Mgr. B. P.. Písmoznalecký posudok v Kriminalistickom a expertíznom ústave PZ konštatoval, že podpis Mgr. P. na zmluve o prevode obchodného podielu bol falšovaný. Na základe sfalšovaného podpisu na zmluve o prevode obchodného podielu sa uskutočnil zápis v obchodnom registri, podľa ktorého od 08. 12. 2003 žalovaný je výlučným spoločníkom v spoločnosti G., s. r. o. Žalovaný okamžite odvolal predchádzajúcich konateľov spoločnosti G., s. r. o., a zvolil nových. Zmluva o prevode obchodného podielu v spoločnosti G., s. r. o., zo dňa 10. 10. 2002, údajne uzavretá medzi účastníkmi tohto konania, je neplatná podľa ust. § 39 Obč. zákonníka.

Žalovaný v svojich podaniach namietal neexistenciu právomoci na konanie Krajského súdu v Bratislave podľa ustanovenia § 37 zákona č. 97/1963 Zb. Voči uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, ktorým námietku neexistencie právomoci súdov Slovenskej republiky vec prejednať a rozhodnúť zamietol, podal žalovaný odvolanie, následne dovolanie. Súd vychádzajúc z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 06. 2006 č. k. 5 Obo 79/06, 5 Obo 80/06 mal vo veci vyriešenú podmienku konania, právomoci súdu na rozhodnutie predmetného sporu. Žalovaný namietol nepreukázanie naliehavého právneho záujmu žalobcu v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p. Podľa názoru žalovaného došlo k vydržaniu obchodného podielu, a to dobromyseľne vzhľadom k tomu, že tento nadobudol žalovaný v dobrej viere dňa 10. 10. 2002 od žalobcu. Súd z predložených dokladov a na základe vykonaného dokazovania zistil, že predmetom sporu je určenie neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu v obchodnej spoločnosti G., s. r. o., uzatvorenej sporovými stranami dňa 10. 10. 2002. Zmluvu podľa žalobcu nepodpísala oprávnená osoba za žalobcu ako spoločníka v spoločnosti G., s. r. o. Podľa odborného vyjadrenia Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Bratislava zo dňa 23. 02. 2004 ČES: PPZ-1343/KEÚ-BA-EXP-2004 má súd za

preukázané, že podpis vyhotovený v priezvisku P., obsiahnutý na origináli zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002, nie je pravým podpisom B. P.. Súd sa oboznámil aj so zápisnicami z výsluchu svedkov JUDr. M. S., D. T., spísaných na Prezídium Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Bratislava dňa 09. 11. 2005 doložených do spisu žalovaným. Vychádzajúc z týchto dokladov súd dospel k záveru, že, ak podpis, resp. parafa podpisu Mgr. B. P. je sfalšovaný (sfalšovaná), nemôže byť platná zmluva o prevode obchodného podielu. Medzi základné predpoklady platnosti zmluvy patrí, aby zmluva bola podpísaná oprávnenou osobou. I napriek tomu, že takáto osoba na strane prevodcu bola uvedená, táto osoba zmluvu nepodpísala, čím sa tento právny úkon stal neplatným v zmysle ustanovenia § 39 Obč. zákonníka. Žalobca tým, že podal žalobu, ktorou sa domáha určenia neplatnosti tejto zmluvy preukázal naliehavý právny záujem tým, že, ak žalobe bude vyhovené, má nárok, aby bol zapísaným v obchodnom registri príslušného súdu ako spoločník v spoločnosti E., s. r. o., Bratislava, a týmto sa domáhať svojich práv ako spoločníka v obchodnej spoločnosti.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd určil, že zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 uzatvorená sporovými stranami je neplatná.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Poukázal, že v súčasnosti je majiteľom obchodného podielu v spoločnosti E. S. L., s. r. o., osoba úplne odlišná od účastníkov konania. Predmetný rozsudok môže vyriešiť jedine vnútornú otázku medzi týmito účastníkmi, a to je (ne)platnosť zmluvy o prevode obchodného podielu. Žiadnym spôsobom však nerieši otázku, kto je majiteľom obchodného podielu, keď majiteľom obchodného podielu E., s. r. o., je tretia osoba, ktorá vôbec nie je účastníkom tohto konania (D. I. Inc.). Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení (ne)platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu v spoločnosti E., s. r. o., keďže toto rozhodnutie nemôže byť podkladom pre zápis do obchodného registra, pretože nerieši otázku určenia, kto je majiteľom obchodného podielu. Skutočnosť, že zmluva o prevode obchodného podielu je neplatná, sama osebe neznamená, že majiteľom obchodného podielu je žalobca (najmä so zreteľom na podstatnú skutočnosť, že obchodný podiel vlastní tretia osoba odlišná od účastníkov tohto konania). Žalovaný je toho názoru, že z hľadiska procesnej ekonomie

konania mal prvostupňový súd bez ďalšieho žalobu zamietnuť ako nedôvodnú - absencia preukázania naliehavého právneho záujmu. Aj pre odvolací súd je neefektívne zaoberať sa meritom veci, pretože žalobe chýba preukázanie naliehavého právneho záujmu.

Prvostupňový súd konal o neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu bez toho, že by bol v spise založený originál takejto zmluvy (resp. aspoň porovnaný originál s fotokópiou, resp. založená overená fotokópia) a bez toho, že by súd ustanovil znalca, t. j. vykonal znalecké dokazovanie v zmysle § 127 O. s. p. V kontradiktórnom konaní je na žalobcovi, aby uniesol bremeno tvrdenia, ale aj dôkazov. Paradoxne však prvostupňový súd napriek tomu, že žalobca žiadne takéto dôkazy nenavrhol a ani sám prvostupňový súd takéto dôkazy nevykonal, žalobe žalobcu vyhovel na základe odborného vyjadrenia KÚ PZ zo dňa 13. 02. 2004, ktoré bolo vyhotovené v trestnom konaní na Okresnom súde Bratislava II sp. zn.. 4 T 66/06. V súdnom spise bol však založený aj znalecký posudok A. D. zo dňa 14. 04. 2006, z ktorého vyplýva, že aj sám vtedajší predseda predstavenstva žalobcu – Mgr. B. P. pravdepodobne podpísal spornú zmluvu o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 (s. 20 posudku). Paradoxne, napriek tomu, že uvedený posudok je súčasťou súdneho spisu, prvostupňový súd naň vôbec neprihliadol. Z uvedeného vyplývajú minimálne pochybnosti o otázke falšovania podpisu vtedajšieho predsedu predstavenstva žalobcu – Mgr. B. P.. Z toho dôvodu bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, čo mal navrhnúť sám žalobca, ak chcel uniesť dôkazné bremeno. Prvostupňový súd teda dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj nesprávne právne posúdil vec.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

Na odvolanie žalovaného sa vyjadril žalobca. Poukázal, že žalobca bol a je jediným spoločníkom v obchodnej spoločnosti G., s. r. o., (v súčasnosti E., s. r. o.). Z titulu tohto postavenia má nárok na základné imanie spoločnosti v sume 6 639 Eur. Už táto skutočnosť predstavuje pre žalobcu naliehavý právny záujem. Žalobu v tomto konaní podal dňa 2. decembra 2004, keď podľa obchodného registra figuroval žalovaný ako majiteľ obchodného podielu v spoločnosti G., s. r. o. Ďalej žalobca poukázal, že podal žalobu o neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu proti žalovanému 1) D. I. Inc., V. Bc., K. a žalovanému 2) T., T., K., pretože z obchodného registra sa dozvedel, že žalovaný T.. previedol obchodný podiel v spoločnosti G., s. r. o., na spoločnosť D. I. Inc. Vec je vedená na

Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 23Cb 29/2006, pričom pojednávanie konané 25. 11. 2008 bolo odročené na neurčito.

K prevodu obchodného podielu spoločnosti G., s. r. o., malo dôjsť na základe zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002, ktorú mal za spoločnosť žalobcu podpísať jej predseda predstavenstva Mgr. B. P. Mgr. B. P. popiera svoj podpis na dohode, a čo aj len vedomosť o takejto dohode. Mgr. B. P. nemal ani záujem na takomto podpise, pretože obchodný podiel, ktorý mal hodnotu pohľadávky proti úpadcovi P. G., a. s., čiže vo výške cca 141 mil. Sk, by podľa dohody bol predal za 10 mil. Sk. V tejto veci sa viedlo trestné konanie proti štatutárnym zástupcom žalovaného T. L. a M. V. pod č. T 66/06 Okresného súdu Bratislava II. Obaja obžalovaní boli síce oslobodení, ale podľa § 285 písm. c/ Tr. por., pretože nebolo preukázané, že skutok spáchali obžalovaní. V trestnom konaní vypovedali dvaja znalci z odboru písomoznactva. Mgr. N. z Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ SR jednoznačne uviedla, že podpisy Mgr. P. na zmluve aj v notárskej knihe nie sú pravými podpismi B. P.. Nevedela uviesť, kto P. podpisy falšoval. Znalkyňa uviedla, že na niektorých vyhotoveniach zmluvy sú dokonca stopy po karbone, cez ktorý sa podpis B. P. falšoval. Obhajoba obžalovaných T. L. a M. V. predložila aj znalecký posudok písomoznalca A. D.. Aj znalec D. dospel k záveru, že podpis B. P. bol falšovaný. Znalec D. sa vo svojom posudku iba pustil do úvah, že falšovaný podpis Mgr. P. mohol falšovať samotný Mgr. P. so zámerom neskoršieho spochybnenia hodnovernosti podpisu. Takéto úvahy však už nezapadajú do odbornej spôsobilosti písomoznalca. Žiadny ďalší písomoznalecký posudok by neposunul zisťovanie skutkového stavu o tejto okolnosti. Ostatne ani žalovaný nenavrhol vykonanie ďalšieho znaleckého posudku. Pokiaľ ide o znenie zmluvy zo dňa 10. 10. 2002 o údajnom prevode obchodného podielu, jej znenie nie je medzi účastníkmi sporné, a preto sa na dokazovanie tejto zmluvy vzťahuje ustanovenie § 120 ods. 3 O. s. p. Z uvedených dôvodov navrhuje rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa § 212 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., a dospel k zisteniu, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol správne, keď mal za preukázaný naliehavý právny záujem na tomto určení. Ak sa žalobca domáha,

či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. treba preukázať naliehavý právny záujem na takomto určení.

Naliehavý právny záujem na tomto určení jestvuje pritom najmä vtedy, keď by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo, ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Ak naliehavý právny záujem nevyplýva priamo z návrhu, zisťuje sa výsluchom účastníkov.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobou doručenou súdu dňa 02. 12. 2004 sa žalobca domáhal, aby súd určil, že zmluva o prevode obchodného podielu uzatvorená dňa 10. 10. 2002 medzi účastníkmi konania o prevode obchodného podielu spoločnosti G., s. r. o., je neplatná.

Krajský súd o takto podanom žalobnom návrhu ako súd prvého stupňa rozhodol rozsudkom z 27. 11. 2008 č. k. 9Cbs 193/2004-298 tak, že zmluva o prevode obchodného podielu uzatvorená dňa 10. 10. 2002 medzi účastníkmi o prevode obchodného podielu spoločnosti G. s. r. o., (E. s. r. o.) zo žalobcu na žalovaného je neplatná.

Písomné vyhotovenie rozsudku výroku zodpovedá jeho vyhláseniu, na pojednávaní konanom dňa 27. 11. 2008, ako to vyplýva zo zápisnice o pojednávaní z toho dňa (čl. 290 – 292 spisu).

V súlade so žalobným návrhom sú účastníci označení v záhlaví zápisnice o pojednávaní v súlade s ich procesným postavením žalobca P. H., a. s., Bratislava; žalovaný T., T.. V záhlaví zápisnice je však nesprávne uvedené, predmet sporu ako neplatnosť zmluvy o prevody obchodného podielu. Predmetom určenia neplatnosti zmluvy podľa žaloby bolo totiž určenie neplatnosti nie prevodov obchodných podielov, ale konkrétneho prevodu obchodného podielu medzi obchodnými spoločnosťami, ich obchodnými menami a dátumom zmluvy o prevode obchodných podielov. Aj keď na prvý pohľad sa môže zdať, že takáto poznámka o použití množného čísla (prevodov obchodných podielov) o predmete sporu, nemá žiadnu relevanciu, potom samotný výrok rozsudku je dôkazom opaku, aj keď nie len z tohto dôvodu. Je tomu tak preto, že vo výroku rozsudku sa za označením obchodného podielu G., s. r. o., ktorý mal byť spornou zmluvou prevedený, v zátvorke uvádza E.,

s. r. o. Z dôvodovej časti rozsudku nie je zrejmé, či táto spoločnosť je právnym nástupcom spoločnosti G., s. r. o., alebo táto spoločnosť len zmenila obchodné meno na E., s. r. o.).

Zápisnica o pojednávaní vec však trpí inými, závažnejšími opakovanými vadami, ktoré sa nedajú ani prípadnou opravou zápisnice odstrániť, pretože by sa tým zasiahlo do dokazovania a priebehu pojednávania a tým vlastne do samotného rozhodnutia vo veci samej, čo je neprípustné.

Zápisnica zamieňa prejavy právnych zástupcov žalobcu a žalovaného na pojednávaní, čo nakoniec dospelo do situácie, že nie je z nej zrejmé, koho prednes bol vlastne zaznamenaný, a ako ho súd vyhodnotil ako dôkaz. Tak sa stalo, že na strane 2/ zápisnice posledný odsek, je zaznamenaný prejav právneho zástupcu žalobcu, ktorým zrejme reagoval na predchádzajúci prednes žalovaného, a žalobca uvádza naliehavosť právnemu záujmu na požadovanom určení. V nasledujúcej vete zápisnice na strane 3/ prvý odsek, je však opäť zaznamenaný prejav žalobcu, podľa ktorého nie je preukázaný naliehavý právny záujem na určení, čo je nezmyslom.

Podľa § 120 ods. 4 O. s. p., súd je povinný okrem vecí podľa odseku 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaduje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

V zápisnici o pojednávaní sa totiž žiadne uznesenie o ukončení dokazovania nenachádza. Súd rozporu vo vedení zápisnice o pojednávaní nepostrehol a tieto neodstránil. Následne, po poučení podľa § 120 ods. 4 O. s. p., mal právny zástupca žalobcu oznámiť, že nenavrhuje ďalšie dokazovanie. Podľa zápisnice právny zástupca žalovaného súdu oznámil, že nenavrhuje vykonať ďalšie dokazovanie s tým, že navrhol, aby si súd zistil z obchodného registra aktuálny výpis o zápise spoločnosti E., s. r. o. Na základe tohto prednesu mal právny zástupca žalobcu predložiť súdu k nahliadnutiu výpis z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I o zápise E., s. r. o.

Uznesenie o ukončení dokazovania na pojednávaní, na ktorom súd rozsudok vyhlásil, nebolo vyhlásené. Návrh žalovaného, aby súd zistil aktuálny výpis z obchodného registra spoločnosti E., s. r. o., je označením dôkazu. Návrh na vykonanie dôkazu je však v rozpore s jeho predchádzajúcim prednesom, keď nenavrhuje vykonať ďalšie dokazovanie.

Bez vyhlásenia uznesenia o ukončení dokazovania však súd v pojednávaní pokračoval, a to nahliadnutím do žalobcom predloženého výpisu z obchodného registra o zápise E., s. r. o., teda bez toho, aby navrhovaný dôkaz v zmysle ustanovenia § 129 ods. 1 O. s. p. vykonal.

Následne súd pojednávanie prerušil a po porade senátu vyhlásil odvolaním napadnutý rozsudok, v ktorého výroku je uvedená za spoločnosťou G., s. r. o., v zátvorke spoločnosť E. S. L., s. r. o.

Podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. spravidla nemožno vyhovieť návrhu na rozhodnutie súdu určovacím výrokom, ak možno uplatniť nárok na plnenie.

Z právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 4 T 66/06 zo dňa 24. 01. 2008 vyplýva, že podľa § 288 ods. 3 Tr. por. súd odkazuje poškodenú spoločnosť P. H., a. s., so svojim nárokom na občianske súdne konanie. Z dôvodov odôvodnenia vyplýva, že právny zástupca poškodenej spoločnosti P. H., a. s., sa riadne a včas pripojil do trestného konania s nárokom na náhradu škody. Žiadal, aby páchatelia poškodenej strane uhradili škodu vo výške 126 860 148 Sk. Pretože súd obžalovaných spod obžaloby oslobodil, poškodená spoločnosť bola odkázaná podľa § 288 ods. 3 Tr. por. so svojim nárokom na náhradu škody, na občianske súdne konanie.

Napriek tomu, že uvedený rozsudok je súčasťou tohto súdneho spisu, súd mu nevenoval pozornosť ako dôkazu pri preukazovaní právneho záujmu na určení právneho stavu, následne sa však na odôvodnenie rozsudku v tejto trestnej veci naň nielen odvoláva, a podľa odôvodnenia považoval zmluvu o prevode obchodného podielu z 10. 10. 2002 za neplatnú.

Ako dôvod neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu uzatvorenej dňa 10. 10. 2002 medzi účastníkmi o prevode obchodného podielu spoločnosti G., s. r. o., zo žalobcu na žalovaného súd uviedol, že zmluvu za žalobcu ako spoločníka spoločnosti G., s. r.

o., nepodpísala oprávnená osoba, pretože podpis, resp. parafa podpisu Mgr. B. P. na zmluve bol sfalšovaný. Podľa Odborného vyjadrenia Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru Bratislava zo dňa 23. 02. 2004, ČES: PPZ-1343/KEÚ-BA-EXP-2004, má súd za preukázané, že podpis vyhotovený v priezvisku P., obsiahnutý na origináli zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002, nie je pravým podpisom B. P.. Súd sa oboznámil aj so zápisnicami z výsluchu svedkov JUDr. M. S., D. T., spísaných na Prezídiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Bratislava, dňa 09. 11. 2005, doložených do spisu žalovaným. Vychádzajúc z týchto dokladov súd dospel k záveru, že, ak podpis, resp. parafa podpisu Mgr. B. P., je sfalšovaný, nemôže byť platná zmluva o prevode obchodného podielu. Medzi základné predpoklady platnosti zmluvy patrí, aby zmluva bola podpísaná oprávnenou osobou. I napriek tomu, že takáto osoba na strane prevodcu bola uvedená, táto osoba zmluvu nepodpísala, čím sa tento právny úkon stal neplatným v zmysle ustanovenia § 39 Obč. zákonníka.

Žalobca tým, že podal žalobu, ktorou sa domáha určenia neplatnosti tejto zmluvy, preukázal naliehavý právny záujem tým, že, ak žalobe bude vyhovené, má nárok, aby bol zapísaný v obchodnom registri príslušného súdu ako spoločník v spoločnosti E., s. r. o., Bratislava, a týmto sa domáhať svojich práv ako spoločníka v uvedenej obchodnej spoločnosti.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd určil, že zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 uzatvorená sporovými stranami je neplatná.

Odvolaací súd poukazuje, že podľa stabilizovanej judikatúry súdov, do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového

základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská pri rozhodovaní v napadnutej veci bolo preto potrebné posúdiť odvolacím súdom, či súd prvého stupňa ich skutočne rešpektoval minimálne v takej miere, ktorá je akceptovateľná a udržateľná.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že súd mal naliehavý právny záujem žalobcu (§ 80 písm. c/ O. s. p.) na určení neplatnosti. Ak žaloba bude vyhovená, žalobca má nárok, aby bol zapísaný v obchodnom registri príslušného súdu ako spoločník v spoločnosti E., s. r. o., Bratislava, a týmto sa domáhať svojich práv ako spoločníka v uvedenej obchodnej spoločnosti.

Za základnú otázku pre posúdenie správnosti rozhodnutia napadnutého odvolaním najvyšší súd považuje posúdenie „preukázania naliehavého právneho záujmu“ na určení, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je (§ 80 písm. c/ O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 154 ods. 1 O. s. p., pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Súd rozsudok vyhlásil na pojednávaní konanom dňa 27. novembra 2008 a naliehavosť právneho záujmu mal zrejme za preukázaný. Žalobca však naliehavosť právneho záujmu na určení neplatnosti tejto zmluvy v konaní nikdy nezdôvodňoval tým, že v prípade úspešnosti by mu vzniklo právo, aby bol zapísaný v obchodnom registri pri obchodnom mene spoločnosti E., s. r. o., Bratislava. Na pojednávaní konanom dňa 27. novembra 2008 žalobca naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení zdôvodňoval tým, že naliehavosť preukázal okrem iného v podaní zo 16. 12. 2004, v ktorom požiadal mimo iného o rozšírenie účastníkov na strane žalovaného. Rozhodnutie v tejto veci je pre žalobcu rozhodujúce v súvislosti s konaním právnych nástupcov k pohľadávke, o ktorej rozhoduje Krajský súd v Banskej Bystrici v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 36-24K 323/00.

Určovací žaloba podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. má preventívny charakter. Do úvahy prichádza predovšetkým vtedy, ak jeho prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ak by v prejednávanej veci mal byť eliminovaný stav

ohrozenia alebo právnej neistoty v právnom vzťahu, potom je potrebné poznať nielen právny vzťah, ktorému sa má preventívna ochrana poskytnúť, ale tiež, či k zodpovedajúcej náprave tohto vzťahu nemožno dospieť iným spôsobom. Určovacia žaloba sa môže úspešne uplatniť ďalej v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne inštitúty zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby sú tak spojené s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Ak v konkrétnom prípade nemožno očakávať splnenie týchto zákonom predpokladaných funkcií, spravidla naliehavý právny záujem na určení nie je daný. Závery o tom, či tieto funkcie určovacej žaloby, sú spojené nielen so žalobou, ale aj s otázkou, akého konkrétneho určenia sa žalobca žalobou domáha, sú tak na právnom posúdení súdu.

V posudzovanej veci súd, či tu právo alebo právny vzťah je, alebo nie je, určil, že zmluva uzatvorená dňa 10. 10. 2002 medzi účastníkmi o prevode obchodného podielu spoločnosti G., s. r. o. (E., s. r. o.) zo žalobcu na žalovaného je neplatná. Takému výroku potom zodpovedá, že súd musel preskúmať žalobu z vecnej stránky, a teda poznania príslušného právneho vzťahu.

Odvolací súd tak pri preskúvaní napadnutého rozsudku musel vychádzať súčasne nielen z odôvodnenia súdu o preukázaní naliehavého právneho záujmu, ale tiež z preskúmania vecnej stránky veci, teda posúdenia príslušného právneho vzťahu účastníkov konania.

Podľa odôvodnenia súdu, žalobca naliehavý právny záujem na určení preukázal tým, že podal žalobu, ktorou sa domáha určenia neplatnosti tejto zmluvy tým, že, ak žalobe bude vyhovené má nárok, aby bol zapísaný v obchodnom registri príslušného súdu ako spoločník v spoločnosti E., s. r. o., Bratislava, a tým sa domáhať svojich práv ako spoločníka v uvedenej obchodnej spoločnosti.

V konaní sa žalobca žalobou podľa § 80 písm. c/ O. s. p. domáha určenia, že sporná zmluva o prevode obchodného podielu uzatvorená dňa 10. 10. 2002 medzi účastníkmi o prevode obchodného podielu spoločnosti G., s. r. o., zo žalobcu na žalovaného je neplatná, z dôvodu ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

Zmluva o prevode obchodného podielu je podľa § 261 ods. 3 písm. a/ Obchodného zákonníka absolútnym obchodom, predmet právnej úpravy a jej povaha má donucujúcu

povahu a účastníci záväzkového vzťahu sa nemôžu od nej odchýliť, ani jej imperatívnu silu vylúčiť (§ 263 Obchodného zákonníka).

Ustanovenia dielu III Niektoré ustanovenia o uzavieraní zmluvy (§ 269 až § 288 Obchodného zákonníka) vychádzajú zo všeobecnej úpravy obsiahnutej v ustanoveniach § 43 až § 50a) Občianskeho zákonníka. V Obchodnom zákonníku sa podrobnejšie precizuje celý mechanizmus uzavieraniu zmlúv v obchodovaní (obchodných zmlúv). Vzhľadom na zmluvnú povahu práva obchodných spoločností (druhá časť Obchodného zákonníka), treba vychádzať zo všeobecných ustanovení o zmluvách tak, ako sú obsiahnuté v Občianskom zákonníku (§ 43 a nasledujúcich) a predstavujú vlastne právno-normatívny základ (všeobecný zmluvný základ) aj pre oblasť obchodných zmlúv a napokon všetkých súkromnoprávných zmlúv. Obchodno-právna úprava mechanizmu uzavierania zmlúv (§ 269 a nasledujúcich) tak už len dopĺňa všeobecnú občianskoprávnu úpravu o zmluvách, túto úpravu precizuje a čiastočne aj modifikuje.

Podľa § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka, zmluva o prevode obchodného podielu musí mať písomnú formu a podpisy na zmluve sa musia osvedčiť. Nadobúdateľ, ktorý nie je spoločníkom, v nej musí vyhlásiť, že pristupuje k spoločenskej zmluve, prípadne stanovám, ak boli prijaté. Prevodca ručí za splácanie vkladu nadobúdateľom tohto podielu.

Podľa § 40 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Podľa § 40 ods. 3 Obchodného zákonníka, písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

V posudzovanej veci sporná zmluva o prevode obchodného podielu medzi žalobcom ako prevodcom a žalovaným ako nadobúdateľom je datovaná dňom 10. 10. 2002, možno sa preto domnievať, že toho dňa bola medzi prítomnými aj podpísaná. Ako predmet prevodu v Článku I. predmet prevodu, je uvedený celý obchodný podiel spoločnosti G., s. r. o., so sídlom H., Pohronský Ruskov, IČO: X.. V Článku II. odsek 4) nadobúdateľ vyhlasuje, že bez výhrad pristupuje k spoločenskej zmluve G., s. r. o., v znení jej zmien a doplnení. Za znením článkov zmluvy je pod dátumom 10. 10. 2002

uvedené obchodné meno prevodcu a ako konajúca osoba je uvedený Mgr. B. P., predseda predstavenstva a podpis (parafa). Za obchodným menom nadobúdateľa je za konajúce osoby uvedený T. L. – prezident a M. V. – treasurer a dva podpisy (parafy).

V zmysle ustanovenia § 115 ods. 3 Obchodného zákonníka, pravosť podpisov účastníkov záväzkového vzťahu zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 bola vyznačená na listine vo forme osvedčovacej doložky, ktorá je podľa § 3 ods. 4, § 56 a § 58 Notárskeho poriadku verejnou listinou. Podpis prevodcu na zmluve uznal Mgr. B. P. za svoj vlastný dňa 14. 01. 2003. Zmluva o prevode obchodného podielu, vrátane overovacej doložky je čl. 9 a 10 spisu, bola prílohou žaloby v čase jej podania na súd.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že pre účely trestného stíhania Prezídium Policajného zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, Odbor boja proti organizovanej kriminalite, Oddelenie finančnej polície Bratislava pod K č. p.: PPZ-79-3/BOK-BA-5-04 požiadal Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru v Bratislave o odborné vyjadrenie v zmysle § 105 ods. 1, veta druhá Trestného poriadku o preskúmanie predložených písomností a vypracovanie odpovedí na nasledujúce otázky:

- 1) Či podpisy na dvoch sporných materiáloch sú rovnaké a pochádzajú od jednej osoby, prípadne viacerých osôb.
- 2) Či podpisy na sporných materiáloch sú zhodné s podpismi na porovnávacích materiáloch.
- 3) Či podpisy na sporných materiáloch písala osoba Mgr. B. P., ktorý podpísal všetky porovnávacie materiály.

Ako sporné materiály boli predložené: originál Zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 a fotokópia listu papiera z Osvedčovacej knihy notárky – poradové číslo 85.

Ako porovnávacie materiály bolo predložených množstvo ukážok podpisov B. P..

Aj bez ohľadu na ďalej uvedené, je zrejmý zmätok, čo vlastne bolo predmetom písomoznaleckého skúmania kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru, keď na zadaných dvoch sporných materiáloch (zmluva o prevode, podpis z osvedčovacej knihy

notárky), sa mala skúmať pravosť podpisu Mgr. B. P., pričom ako porovnávacie materiály boli na skúmanie zaslané písomnosti podpisov B. P..

Je tomu tak preto, že notárka pri legalizácii pravosti podpisu na zmluve o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 zisťovala totožnosť Mgr. B. P., rod. č. , bytom S., Bratislava, a takto zistená totožnosť osoby mala svoj podpis na zmluve uznať za vlastný v osvedčovacej knihe svojim podpisom.

Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru v Bratislave v odbornom vyjadrení ČES: PPZ-1343/KEÚ-BA-EXP-2004 zo dňa 23. februára 2004 v závere na základe vykonaného písmoznaleckého skúmania a identifikačnej hodnoty zistených znakov konštatoval:

Sporný podpis vyhotovený k priezvisku **P.**, obsiahnutý na origináli Zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 nie je pravým podpisom **B. P.**.

Sporný podpis vyhotovený k priezvisku **P.**, obsiahnutý na kópii listu papiera z Osvedčovacej knihy notárky – poradové číslo 85, s najväčšou pravdepodobnosťou nie je pravým podpisom **B. P.**.

Ďalej sa v závere odborného vyjadrenia uvádza, „že Spresnenie záveru skúmania je možné po predložení originálu Osvedčovacej knihy, kde sa nachádza sporný podpis k priezvisku P.“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k takto vykonanému dokazovaniu pre účely trestného konania bez ďalšieho uzatvára, že pre rozhodnutie o určení, či Zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002 je, alebo nie je platná, nemá ako dôkaz žiadnu hodnotu.

Podľa ustanovenia § 105 ods. 1 veta druhá, Trestného poriadku, namiesto pribratia znalca možno sa uspokojiť v jednoduchých prípadoch s potvrdením alebo odborným vyjadrením príslušného orgánu, o správnosti ktorých niet pochybností.

Neprislúcha súdu v obchodných veciach posúdiť, či v trestnej veci, kde v adhéznom konaní je uplatnená náhrada škody vo výške 126 860 148 Sk, ide o jednoduchý prípad, a preto pre rozhodovanie o vine a treste postačuje odborné vyjadrenie namiesto pribratia znalca.

V každom prípade však o správnosti odborného vyjadrenia nielenže pochybnosti sú, ale sa javí, že boli skúmané podpisy dvoch osôb na pravosť jedného podpisu. Orgánom činným v trestnom konaní uniklo, že osoba Mgr. B. P., ktorého pravosť podpisu na sporných materiáloch mala byť zisťovaná, nemusí byť osoba totožná s osobou B. P., ktorého ukážky podpisov ako porovnávacie materiály boli na skúmanie predložené. Je tomu tak preto, že vo výpise z obchodného registra žalobcu (čl. 5) vyplýva, že predsedom predstavenstva v rozhodnom čase bol Mgr. B. P., S., Bratislava.

Žiaľ, uvedená nezrovnalosť, koho podpisy boli vlastne skúmané, unikla aj súdu prvého stupňa, keď v dôvodoch odôvodnenia vyhovujúceho rozsudku uviedol, že vychádzajúc z obsahu časti trestného spisu mal za preukázané, že podpis vyhotovený v priezvisku P., obsiahnutý na origináli zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 10. 10. 2002, nie je pravým podpisom B. P.. Pre vecne správne rozhodnutie nie je totiž relevantné, či podpis na zmluve je, alebo nie je pravým podpisom B. P., ale len poznanie, kto na zmluve, kde za konajúcu osobu ako prevodcu je uvedený Mgr. B. P., predseda predstavenstva túto podpísal a následne u notára svoj podpis na zmluve legalizoval a svoju totožnosť preukázal. Kto sa tak vydával za osobu B. P., ktorého podpisy mali byť ako ukážky predložené v porovnávacích materiáloch na skúmanie pravosti podpisov Mrg. B. P., alebo, či táto osoba reálne existuje, vrátane jej oprávnenia za spoločnosť žalobcu konať, nepochybne znamená, že podpisy Mgr. B. P. a B. P. nemohli byť rovnaké a pochádzať od tej istej osoby.

Uvedený postup súdu je tak v rozpore s právom účastníka na spravodlivý proces, ktorého vyjadrenie je obsiahnuté v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p. a § 221 ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 30. júna 2009

JUDr. Štefan Š a t k a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.